

Stockholms stads drätselnämnd och i samband därmed stående institutioner.

Drätselnämnden.

Stadshuset, C.; t. »stadshuset». Drätselnämndens ordinarie sammanträden hållas i regel första, andra, tredje och sista tisdagen i varje månad kl. 14,30 (under juli och augusti månader inskränkes antalet sammanträden).

Då Stockholm erhöll sin nya kommunalförordning år 1862, sammanfördes stadens egentliga drätselväsende under drätselnämnden, som ursprungligen, oavsett pleniiärenden, arbetade på tre avdelningar, av vilka den första, som övertog drätselkommissionens och bemedlingskommissionens uppgifter (se sid. 54, 55), handlade det egentliga drätselväsendet, eller alla de bestyr vilka icke uppdragits åt de övriga avdelningarna, den andra, som övertog inkvarteringskommissionens, brandvaktskasseseadministrationens och båtsmanhållskommissionens åligganden (se sid. 54, 55), behandlade frågor rörande inkvartering, brandvakts- och båtsmanhåll samt militärkompaniet och den tredje, som utgjorde en fortsättning av gatulägnings- och lyshållningsstyrelsen samt vattenledningsdirektionen (se sid. 55), skulle handlägga ärenden, som rörde gatuläggning, lyshållning och vattenledning. Ordet skulle föras av överståthållaren, då han var tillstädes. Alla framställningar från avdelningarna till stadsfullmäktige eller annan myndighet måste gå genom nämnden in pleno. Nämnden sammanträdde första gången den 1 april 1864. Sedan ett av stadsfullmäktige godkänt förslag att sammanföra all stadens kommunalförvaltning under en enda, på avdelningar arbetande nämnd, ogillats av kungl. maj:t, erhöll nämnden i stället den 14 december 1883 ny instruktion. Enligt denna inskränktes avdelningarna till två, valda omedelbart av stadsfullmäktige för två kalenderår. Med bibehållande av överståthållarens rätt att föra ordet, då han var tillstädes,ingo nämnden och avdelningarna rätt att utse sina ordförande i stället för vice ordförande. Första avdelningen skulle handhava stadens penning- och fastighetsförvaltning ävensom brand- och renhållningsväsendet samt övriga ärenden, som ålaga nuvarande drätselnämnden; andra avdelningen hade i huvudsak samma verksamhetsområde som nuvarande gatunämnden (utom brand- och renhållningsväsen), dessutom handhade den hus- och hamnbyggnader samt vattenlednings-

verket. År 1894 överflyttades ärenden rörande stadens renhållning från första till andra avdelningen.

Med behovet av större enhetlighet i den kommunala finansförvaltningen framträdde emellertid önskvärdheten av drätselnämndens ombildning till en verklig stadens finansstyrelse, befriad så långt som möjligt från uppgifter av icke direkt finansiell karaktär. Det första steget i denna riktning blev inrättandet av en särskild fastighetsnämnd, vilken fr. o. m. år 1919 övertog den förut av drätselnämnden utövade förvaltningen av stadens fasta egendom. Sedermera genomfördes reformen fullständigt i samband med den allmänna omorganisationen av den centrala stadsförvaltningen år 1920, varvid en genomgripande omläggning av drätselnämnden ägde rum. Sålunda utbröts de verk och inrättningar, som dittills närmast lytt under drätselnämndens andra avdelning, och förlades under en särskild, nyinrättad nämnd, kallad gatunämnden; dock med undantag av byggnadskontorets arkitektur- och hamnavdelningar samt vattenledningsverket, vilka överflyttades till resp. fastighetsnämnden, hamnstyrelsen och industriverkstyrelsen. Även brandväsendet överfördes till den nya gatunämnden.

Enligt nu gällande instruktion utgör drätselnämnden organ för stadens penningförvaltning samt ombesörjer verkställighet och förvaltning av de kommunens angelägenheter i övrigt, vilkas vård av stadskollegiet åt nämnden överlämnas. Nämnden uppbär, förvaltar och redovisar i föreskriven ordning de inkomster, vilka inflyta av allmänna rörelsen eller inkomstgivande rättigheter eller beredas genom uttaxering eller annorledes; tillser, att stadens rätt i dessa avseenden behörigen iakttages, samt bestrider de utgifter, vilka erfordras för stadens allmänna behov i här nedan uppgivna avseenden, och vilka blivit bestämda i den ordning, som föreskrives i förordningen om kommunalstyrelse i Stockholm. Nämnden handhaver ledningen av stadens kassa- och räkenskapsväsen i överensstämmelse med reglemente, som av stadsfullmäktige fastställles. I avseende å uppbörden och redovisningen av stadens medel skall iakttagas, vad i nämnda reglemente finnes föreskrivet. Nämnden äger att i nödig omfattning å stadens vägnar upptaga lån, i den mån icke därigenom den kommunalförordningen för Stockholm stadgade gränsen för stadens underställningsfria upplåning överskrides. Frågor om lån till högre belopp samt

DN.

om avskrivning av någon stadens fordran skola underställas stadsfullmäktiges prövning. I fall, som ej tåla uppskov, må nämnden på framställning medgiva överskridande av beviljat anslag. Sådant överskridande skall genast anmälans till stadskollegiet. Nämnden har även att avgiva de utlåtanden och redogörelser, som infordras av stadsfullmäktige, stadskollegiet, vederbörande borgarråd eller annan behörig myndighet. Särskilt skall den yttra sig över övriga nämnders och styrelsers stafförslag, innan dessa företagas till behandling i stadskollegiet. Drätselnämnden förvaltar staden tillhöriga eller under stadens förvaltning ställda fonder och donationer, där ej annat särskilt blivit stadgat (se sid. 79). Dessutom är nämnden, enligt särskilt bemyndigande av stadsfullmäktige, stadens uppbördsmyndighet för hundskatt (se sid. 79) och nöjesskatt. Enligt stadsfullmäktiges beslut den 18 dec. 1928 skola av framdeles inflytande nöjesskattemedel årligen anvisas 15 procent för främjande av kulturella, humanitära eller sociala ändamål av engångskaraktär, i enlighet med vad fullmäktige särskilt bestämma.

Drätselnämnden består av, förutom ordförande, som utses av stadskollegiet bland borgarråden, sex andra ledamöter, vilka jämte sex suppleanter väljas av stadsfullmäktige för två år i sänder. Om så äskas av behörigt antal väljande, skall vid valet proportionellt valsätt användas. Till ordförande i nämnden skall utses det borgarråd, vars föredragningskyldighet i stadskollegiet omfattar ärenden rörande stadens ekonomi. När överståthållaren är tillstädes, föres ordet av honom. Nämnden utser årligen inom sig en vice ordförande.

Nämndens verkställande organ för handhavande av penningförvaltningen utgöres av kammarkontoret, vars chef är stadskamreraren. Genom revisionskontoret, vars chef är stadsrevisorn, granskas samtliga räkenskaper rörande kommunalförvaltningen, i avseende å vilka ej annorledes är förordnat. Under nämnden lyda vidare auktionsverket, vars chef är auktionsdirektören, samt stadens ombudsman. Vid nämndens sammanträden äger stadskamreraren närvara och deltaga i överläggningarna men ej i besluten med rätt att därvid framställa förslag samt få sin mening antecknad till protokollet. Enhanda befogenhet tillkommer övriga ovan nämnda förvaltningschefer, var för sitt förvaltningsområde.

Stadens huvudbok skall, avslutad för kalenderår, tillika med nämndens övriga räkenskaper samt hos nämnden förda protokoll före den 1 därpå följande juni tillhandahållas revisorerna, vilka till ett antal av fem, jämte tre suppleanter, utses av stadsfullmäktige. Revisorerna äga till sin hjälp antaga sekreterare och kamerabiträde.

Författningar. Instruktion för Stockholms stads drätselnämnd, fastställd av kungl. maj:t den 19 mars 1920, med ändringar den 31 dec. 1920 och 29 maj 1925. Reglemente

för Stockholms stads kassa- och räkenskapsväsen, antaget av stadsfullmäktige den 1 nov. 1920. Kungl. förordning den 30 maj 1919 med rätt för kommun att upptaga särskild avgift vid vissa offentliga nöjestillställningar, med ändringar den 16 april och 7 maj 1920, 26 maj 1922 samt 21 dec. 1923. Kungl. kung. den 16 juli 1919 med närmare föreskrifter rörande tillämpningen av nämnda förordning. Allmänna grunder för befrielse från nöjesskatt, fastställda av drätselnämnden den 30 oktober 1928.

Stat år 1925. Utgifter: 37,065,100 kr. (dessutom inom linjen fört, år 1928 beviljat anslag, att utgå av lånemedel, 500,000 kr.); inkomster: 38,432,700 kr.

Drätselnämndens ledamöter.

Ordförande

(utsedd av stadskollegiet).

Söderlund, G., borgarråd, stadsfullm.; mottagningstid: 11—12.

Vice ordförande.

Sjöström, Chr., kontorschef, stadsfullm.

Övriga ledamöter.

***Borgström, A. G. S.**, justitieråd.

***Cruse, C. S.**, förtroendeman, stadsfullm.

***Höglund, C. Z. K.**, redaktör, stadsfullm.

Johansson, J. O., landsorganisations kassör.

Welin, K. G. A., f. d. trafikdirektör, stadsfullm.

Suppleanter.¹⁾

***Lidman, C.**, andre folkskolinsepektör, stadsfullm.

Kleman, C. F., civilingenjör, stadsfullm.

***Samuelson, P. O.**, ekonomichef, stadsfullm.

***Branting, G.**, advokat, stadsfullm.

Johansson, A. R., assistent, stadsfullm.

Cervin, N. H., fabrikör, stadsfullm.

Sekreterare.

Nordwall, B. I. S. (se nedan).

Drätselnämndens delegerade.

Drätselnämnden äger mellan sina ledamöter fördela göromålen på sätt lämpligast synes, även som uppdraga åt en eller flera av dem eller åt under nämnden lydande förvaltningschefer, var för sitt område, att såsom särskilda delegerade handhåva vissa förvaltningsärenden.

Delegerad för stadens arkiv och bibliotek.

Borgström, A. G. S.

Delegerad för bokauktionsrörelsens övervakande.

Borgström, A. G. S.

¹⁾ Suppleanterna äro här upptagna i samma ordningsföljd som de stadsfullmäktigtvalda ledamöter (inberäknat vice ordföranden), vilkas ersättare de enligt nämndens beslut i första hand skola vara.

Delegerade för låneärenden

(för ärenden angående beviljande av lån från av nämnden förvaltade fonder eller andra nämndens medel samt för frågor om upptagande av lån och placering av stadens egna tillgängliga medel m. m.).

Höglund, C. Z. K.; Sjöström, Chr.; Welin, K. G. A.

Delegerade för nöjesskatteärenden

(med uppdrag att å nämndens vägnar handhava frågor rörande nöjesskatt och att i dylika ärenden avgiva de yttranden och meddela de beslut, som enligt gällande författningar det ankommer på kommunalförvaltningen att meddela).

Johansson, A. R.; Lidman, C.; Sjöström, Chr.; t.f. stadskamreraren.

Kassaförvaltare.

T.f. stadskamreraren; t.f. drätselkamreraren (ställföreträdare).

Drätselnämndens revisorer¹⁾

(utsedda av stadsfullmäktige för granskning av 1928 års räkenskaper och förvaltning).

Arnemark, G. E., järnvägstjänsteman, stadsfullm. Bjurström, D. A., generalkonsul.

Forsell, J. A. S:son, expeditiönsföreståndare.

Ljungberg, K., ekonomidirektör.

Mattelin, K. G. K., förrådsordförande.

Suppleanter:

Kilbom, K., redaktör, stadsfullm.

Nygren, E. V., ombudsman.

Palmberg, J. H., metallarbetare.

Drätselnämndens kansli och expedition.

Stadshuset, 1 tr., C.; t. »stadshuset»; expeditionstid: 10—15.

De olika avdelningarna av drätselnämnden hade till en början sina särskilda kanslier; fr. o. m. år 1877 fingo avdelningarna emellertid ett gemensamt kansli. Kansliet förestås av sekreteraren. Honom åligger bl. a.: att till föredragning bereda samt föredraga de till drätselnämndens handläggning hörande ärenden, att föra protokoll vid nämndens sammanträden, att uppsätta beslutade skrivelser och utlåtanden m. m. Kontorsskrivaren och registratören åligger: att föra diariet och andra anteckningar, vilka av drätselnämnden anses erforderliga, värda arkivet, besörja utskrifter och expeditioner m. m.

¹⁾ Drätselnämndens revisorer granska jämväl räkenskaperna för de myndigheter, för vilka särskilda revisorer ej utses, nämligen mantalsnämnden, byggnadsnämnden, statistiska kontoret samt handels- och sjöfartsnämnden.

Instruktion. Drätselnämndens instruktion för Stockholms stads drätselnämnds kansli den 29 nov. 1876.

Stat år 1929 (för nämndens kansli och expedition, ombudsmansexpeditionen, kammarkontoret och revisionskontoret). Utgifter: 1,152,400 kr.; inkomster: 42,350 kr.

Sekreterare

(3,000 kr.).

Nordwall, B. I. S. (se sid. 70); mottagningstid: 11—12.

Kontorsskrivare och registrator (11).

Pettersson, H. M. (Maja).

Stadens (drätselnämndens) ombudsmansexpedition.

Stadshuset, 2 tr., C.; t. »stadshuset».

Ombudsmannen åligger bl. a.: att bevaka och föra stadens (och särskilt drätselnämndens) talan inför domstolar, exekutionssäten samt andra myndigheter; att uppsätta förslag till kontrakt (t. ex. rörande försäljning eller köp av fastighet); att besörja förnyande av de teckningar, som tillhållas de under drätselnämndens vård stående kassor och fonder, samt indrivande av deras förfallna kapital- och räntefordringar; att deltaga i anbefallda inventeringar; samt att jämväl i övrigt iakttaga allt, vad för bevarande av stadens och drätselnämndens rätt erfordras.

Instruktion. Drätselnämndens instruktion för Stockholms stads drätselnämnds kansli den 29 nov. 1876.

Stadens ombudsman (27).

Johansson, J. E. (förordn. t. $\frac{1}{2}$ 1937); t. 341 29; mottagningstid: 13,30—15.

Kanslist (15).

Fritjofson, G. V.

En amanuens (3,000 kr.), ett extra kontorsbiträde (2,340 kr.), en vaktmästare (6) (även å kammarkontoret).

Drätselnämndens kammarkontor.

Stadshuset, n. b. (stadskamreraren, drätselkamreraren och registratörsexp. 1 tr.) (postadress: Stockholm 1; postgirokontonr 90); t. »stadshuset»; expeditionstid: 9—16,30, lördagar och helgdagsaftnar 9—14 (kassakontoret: 10—14,30, lördagar och helgdagsaftnar 10—14).

Namnet stadskamrerare förekom redan år 1673 som benämning å den främste tjänstemannen hos magistratens handelskollegium, vilket bl. a. handlade stadens räkenskapsväsende (jfr sid. 44). År 1813 överfördes stadskamreraren och hans kontor till den detta år inrättade drätselkommissionen och år 1864 till drätselnämnden.

DN.

De olika avdelningarna av drätselnämnden hade till en början sina särskilda räkenskapskontor (kammarkontor) och särskilda kassor. Fr. o. m. år 1880 sammanslogos dessa till ett enda, drätselnämndens kammarkontor.

Stadskamreraren är chef för kammarkontoret. Honom åligger huvudsakligen: att i behörig ordning och säkert förvar hålla drätselnämndens räkenskaper och övriga handlingar, som med räkenskaperna hava sammanhang; att emottaga och i kassavalv förvara de värdepapper och säkerhetshandlingar, som äro under drätselnämndens vård och förvaltning; att vaka över att drätselnämndens inkomster i rätt tid inflyta; att föra bok över beräknade inkomster och utgifter under närmast kommande månader; att vid drätselnämndens sammanträden avgiva kassarapport och föreslå till utbetalning de belopp, vilka böra av stadens medel utgå; att, sedan redogörelser och räkningar för året från stadens uppörds-män och andra redovisningskyldiga tjänstemän inkommit och av stadsrevisorn granskats, låta upprätta och avsluta drätselnämndens räkenskaper, vilka senast den 30 april varje år böra till nämnden ingivas; att närvara vid drätselnämndens sammanträden. Dessutom åligger honom att verkställa utredningar och avgiva utlåtanden över till kammarkontoret remitterade ärenden. För fullgörande av de skyldigheter, som genom denna instruktion åligger stadskamreraren, äger han att påkalla biträde av drätselkamreraren, kamreraren, stadskassören och stadsbokhållaren ävensom av samtliga här nedan under kammarkontoret upptagna tjänstemän och biträden.

I enlighet med bestämmelserna i det av stadsfullmäktige den 1 nov. 1920 antagna reglementet för stadens kassa- och räkenskapsväsen, varigenom en starkare centralisation av hithörande ärenden under drätselnämnden genomfördes, förvaltar kammarkontoret å nämndens vägnar stadens inkomster, upptar efter nämndens bemyndigande lån, bestrider stadens vederbörligen beslutade utgifter samt för och avslutar på grundval av från vederbörande nämnder och styrelser meddelade uppgifter stadens huvudbok (som skall vara avslutad före 1 juni) jämte övriga för budgetredovisningen eller eljest erforderliga gemensamma räkenskaper.

Förutom drätselnämndens räkenskaper handhar kammarkontoret enligt kassa- och räkenskapsreglementet bokföring och kassaväsen för tjänstenämnden, mantalsnämnden, styrelsen över statistiska kontoret, handels- och sjöfartsnämnden och löneavtalsnämnden. Enligt med resp. myndigheter träffade överenskomelser har kontoret jämväl övertagit dels kassaväsendet för nykterhetsnämnden och i viss omfattning även för hamnstyrelsen och gatunämnden, dels såväl bokföring som kassaväsen för överståthållarämbetet (utom polisen), magistraten och rådhusrätten, stadsfullmäktige, stadskollegiet, polismämnden, fastighetsnämnden, byggnadsnämnden, stads-

planenämnden, barnavårdsnämnden, biblioteksstyrelsen, skönhetsrådet, arbetslöshetskommittén, styrelsen för pensionsnämndernas upplysnings- och registerbyrå och samtliga under sjukhusstyrelsen lydande sjukhus m. m.

I sammanhang med antagandet av kassa- och räkenskapsreglementet ägde en omorganisation av kammarkontoret rum, vilken dock tills vidare är av provisorisk karaktär och ännu ej fått sin definitiva utformning.

Författningar. Drätselnämndens instruktion för Stockholms stads drätselnämnds kammarkontor den 3 nov. 1880. Reglemente för Stockholms stads kassa- och räkenskapsväsen, antaget av stadsfullmäktige den 1 nov. 1920 och fastställt av överståthållarämbetet den 18 nov. s. å. Bestämmelser angående uppbörd och redovisning av Stockholms stad tillkommande inkomst av sportler, antagna av drätselnämnden den 16 maj 1922.

Stadskamrerare (29).

Ouchterlony, G. F. (förordn. t. o. m. ^{31/7} 1938); t. K. 341 26; mottagningstid: 11—12.

Expeditions- och utredningsavdelningen.

Drätselkamrerare (24).

Bohman, A. G.; t. K. 12 45; mottagningstid: 9—11.

Registratorsexpeditionen.

Fyra amanuenser (5,100—3,000 kr.), en extra kontorsskrivare och stenograf (2,460 kr.).

Budgetexpeditionen.

Bokhållare (18).

Grundström, N. E., bokhållare (17), *tf.*

Bokhållare (17).

Karlsson, J. I., *tf.*; **Johnson**, A. W., *tf.*

Två amanuenser (5,100 kr.).

Inkomstexpeditionen.

Bokhållare (17).

Lindström, E. L. A., *tf.*

En amanuens (3,900 kr.), ett kontorsbiträde (5).

Utgiftsexpeditionen.

Bokhållare (17).

Gilljam, K. G.

Kontorsskrivare (11).

Bergström, E. U. (Ulla).

En kontorsskrivare (7).

Utanordningsexpeditionen.

Bokhållare (18).

Spång, P. E., bokhållare (17), *tf.*; **Svensson**, S. A.

Bokhållare (17).Holmgren, K. A. (se sid. 242), *tf.*

Skrivcentralen: Söderlind, f. Strandberg, Paula H., kontorsskrivare (11), förestånderska; en *kontorsskrivare* (7), tre *kontorsbiträden* (5), en *extra kontorsskrivare och stenograf* (2,280 kr.), fyra *extra kontorsbiträden* (2,100—1,980 kr.) samt *tillfälliga biträden*.

Kassakontoret.*Stadskassör* (20).

Ankert, A. G.

Bokhållare (18).Ruus, E. H. (se sid. 78), *tf.**Kontorsskrivare* (11).

Pyk, Inez M. M.

En *kontorsskrivare* (7).**Fondförvaltningsavdelningen.***Kamrerare* (22).Brodin, N. A., stadsbokhållare (21), *tf.*; mottagningstid: 9—11.*Bokhållare* (17).

Arvidson, H. A.

Kontorsskrivare (11).

Larsson, Astrid S.

Räkenskapsavdelningen.*Stadsbokhållare* (21).Ekwall, N. A., bokhållare (18), *tf.*; mottagningstid: 9—11.*Bokhållare* (18).Gustafson, J. A. T.; Lindwall, E. L., bokhållare (17), *tf.**Bokhållare* (17).af Donner, G. A. J., *tf.*Fem *amanuenser* (4,800—3,600 kr.).*Kontorsskrivare* (11).

Oterdahl, Hilma O.

Två *kontorsskrivare* (7), två *kontorsbiträden* (5), ett *extra biträde* (2,100 kr.).**Obligationsavdelningen.***Föreståndare* (19).

Palm, G. E.; mottagningstid: 9—11.

En *amanuens* (3,600 kr.).*Kontorsskrivare* (11).

Högberg, Karin.

Dessutom *tillfälliga biträden*.*Tjänstemän, som på grund av förordnanden å andra tjänster åtnjuta tjänstledighet.*

Ruus, R. A. (se sid. 19), Georgii, N. H. (se sid. 20), Öberg, A. S. (se sid. 20), bokhållare (18); Wallenberg, K. A. (se sid. 23), Karlsson, E. A. (se sid. 258), bokhållare (17).

Förste vaktmästare (8).

Winberg, K. A.

Sex *vaktmästare* (6) (därav en tillika å ombudsmansexp.), åtta *extra vaktmästare* (2,580—1,980 kr.).

Stockholms stads revisionskontor.

Stadshuset, 4 tr., C.; t. »stadshuset»; (7:e revisionslotten se nedan); *expeditionstid:* 9—11,30 samt 13,30—15.

Redan i mitten av 1700-talet fanns hos magistratens handelskollegium anställd en stadens revisor, vilket framgår av bland annat k. brev från åren 1743 och 1754 angående avlöningsförmåner för denne tjänsteman. Honom ålåg att granska stadens auktionsverks räkenskaper och därav uppgöra årligt bokslut och att revidera stadens övriga uppbördsmäns och för emottagna medel redovisningsskyldiga tjänstemäns räkningar, ävensom dem, vilka inkommo över stadens rekvirerade och upphandlade behov av alla slag. Med ökningen i göromålen erhöill denne revisor sedermera till sitt biträde en kontorsskrivare. Dessa tvenne tjänstemän utgjorde stadens reviderande organ vid tiden för den nya kommunalrepresentationens början. Göromålen voro fortfarande i huvudsak inskränkta till att omfatta räkenskaperna för den förvaltning, som vid förenämnda tid handhades av drätselnämndens 1:a avdelning. Häri gjorde dock stadsfullmäktige år 1865 den ändring, att samtliga nämnders och dem underlydande inrättnings räkenskaper skulle å stadens revisionskontor undergå siffergranskning, innan de överlämnades till utsedda revisorer. År 1870 antogo stadsfullmäktige en instruktion för stadsrevisorn, enligt vilken denne skulle tillsättas av stadsfullmäktige efter drätselnämndens hörande samt hava att granska samtliga kommunala räkenskaper och därvid tillse, att stadens rätt och bästa behörigen iakttagas. Sedan emellertid revisionen av stadens räkenskaper vunnit den omfattning, att det icke längre var möjligt för en enda person att följa och ansvara för varje detalj av granskningsarbetet, blev detta arbete uppdraget åt revisionskontoret i dess helhet genom den nya instruktion för Stockholms stads revisionskontor, som av stadsfullmäktige antogs den 16 maj 1893. Enligt denna instruktion, som alltjämt gäller, skall revisionskontoret verkställa granskning av samt-

DN. liga räkenskaper rörande kommunalförvaltningen i Stockholm, i avseende å vilka ej annorledes är förordnat, och skall vid granskningen tillses, att, i vad därav beror, stadens rätt och bästa behörigen iakttages. Stadsrevisorn äger att från vederbörande myndigheter infordra de handlingar och uppgifter, som för arbetets verkställande finnas nödiga. Granskningen skall vara icke blott en siffergranskning utan ock en princip- och författningsgranskning: förutom kontrollering av uträkningarna skall tillses, att räkenskaperna äro fullständigt verifierade, samt att bestämmelserna i gällande författningar, taxor, upprättade kontrakt, av vederbörande myndigheter fattade beslut eller i övrigt givna föreskrifter äro iakttagna.

Revisionskontoret, vars chef är stadsrevisorn, började redan år 1910 fördela sitt arbete å avdelningar eller lotter, men först från och med år 1918 har denna uppdelning vunnit stadga. F. n. är arbetet uppdelat å åtta ordinarie revisionslotter och två extra. Revisionslotternas omfattning framgår här nedan.

Beträffande f. n. pågående utredning angående omorganisation av stadens revisionsväsende se under Kommittéer.

Instruktion. Stadsfullmäktiges instruktion för Stockholms stads revisionskontor den 16 maj 1893.

Stadsrevisor (25).

Billing, J. M. A.; personligen t. K. 341 39; mottagningstid: 10—12.

Revisionskontorets expedition.

Registrator (9).

Lindahl, Hulda A.

1:a revisionslotten.

(Granskningen av Stockholms stads bokslut.)

Förste revisor (21).

Mathson, M. C. R. G.; personligen t. K. 303 57.

2:a revisionslotten.

(Granskningen av drätselnämndens med utanordningsväsendet jämte handels- och sjöfartsnämndens, arbetslöshetskommitténs, mantalsnämndens, styrelsens över statistiska kontoret, stadsplanenämndens, skönhetsrådets, polisenämndens, tjänstenämndens, löneavtalsnämndens, biblioteksstyrelsens och styrelsens för pensionsnämndernas upplysnings- och registerbyrå räkenskaper och bokslut samt stadens fonder, lån och länemedel.)

Revisor (19).

Anderzon, A. O. W.

Bokhållare (13)

(dessutom tilläggsarvode 510 kr.).

Ericson, G. E. H.

Extra bokhållare

(4,800 kr.).

Strömberg, R. I.

Förutv. tjänsteinnehavare i Bromma (4,800 kr.).

Larsson, L. Hj., f. d. kommunalkamrerare.
En *kontorsskrivare* (7).

3:e revisionslotten.

(Granskningen av fastighetsnämndens räkenskaper och bokslut.)

Revisor (19).

von Krusenstjerna, C. G. A.

Bokhållare (13).

Lilliehöök, H. A.

En *kontorsskrivare* (7).

4:e revisionslotten.

(Granskningen av hälsovårdsnämndens, arbetsförmedlingens och nykterhetsnämndens räkenskaper och bokslut.)

Revisor (19).

Erdmann, F. D.

5:e revisionslotten.

(Granskningen av fattigvårdsnämndens, kyrkogårdsnämndens och slakthus- och saluhallsstyrelsens räkenskaper och bokslut.)

Revisor (19).

Hedenstierna, C. A. O. H.

Bokhållare (13).

Hanström, R.

En *kontorsskrivare* (7).

6:e revisionslotten.

(Granskningen av folkskoleledarens och styrelsens för Liljevalchs konsthall räkenskaper och bokslut.)

Revisor (19).

Lindberg, A. E.

Bokhållare (13).

Vakant, *tjff. Kjellgren, G. F.*

En *kontorsskrivare* (7).

7:e revisionslotten.

Torsgatan 22, Va. (gasverket), t. gasverket 52; Tulegatan 13, Va. (elektricitetsverket), t. »elektricitetsverket».

(Granskningen av industriverksstyrelsens räkenskaper och bokslut.)

Revisor (19).

Andersson, E. V.; t. V. 14 73, gasverket 53 och »elektricitetsverket».

Bokhållare (13)

(dessutom tilläggsarvode 540 kr.).

Lindberg, C. S.; t. gasverket 52.

Extra bokhållare

(4,800 kr.).

Lundbäck, K. G. E.; t. »elektricitetsverket».

S:re revisionslotten.

(Granskningen av gatunämndens och rättshjälpsanstaltens räkenskaper och bokslut.)

Revisor (19).

Sylvan, C. O.

En kontorsskrivare (7).

Extra revisionslott 1.

(Granskningen av polisverkets, hamnstyrelsens, byggnadsnämndens och stadsingenjörskontorets räkenskaper och bokslut.)

Extra revisor

(tilläggsarvode 810 kr.).

Persson, M. B., bokhållare (13).

En kontorsskrivare (7).

Extra revisionslott 2.

(Granskningen av barnavårdsnämndens och lärlings- och yrkesskolestyrelsens räkenskaper och bokslut.)

Extra revisor

(tilläggsarvode 810 kr.).

Alvarsten, S. F. N., bokhållare (13).

Tjugu amanuenser (4,200—2,820 kr.), en kontorsskrivare (7) (vakant), tre kvinnliga e. o. tjänstemän (2,340—1,980 kr.), sju extra biträden (3,060—1,800 kr.), en vaktmästare (6), en extra vaktmästare (1,620 kr.).

Stockholms stads arkiv och bibliotek.

Norra Riddarholmshamnen 7 (ingång även från Birgerjarlstorg 12), St.; t. 53 99; tillgängligt för forskning vardagar 10—15.

Stockholms stads arkiv började år 1885 inrymmas i en del av den forna pantlänleinrättningens lokaler å Riddarholmen (Birgerjarlstorg 12), vilka förenas av ett stort, runt torn, en kvarleva från Riddarholmens forna befästningar. I arkivet, som fr. o. m. 1897 blev tillgängligt för allmänheten, förvaras bl. a. Stockholms stads räkenskaper med verifikationer alltifrån 1573 (i oavbruten årsföljd från 1641), skottböcker från 1500- och 1600-talen, saköreslängder (1534—1637, spridda år), utskeppnings- och vågböcker (1572—1666, spridda år), handlingar angående auktionsverket, inkvarteringsverket, brandvaktsinstitutionen, börs-, bro- och hamnbyggnadsfonden, skråväsendet, tomtöreshandlingar (alltifrån 1610), diverse planer och ritningar, tjänstemannamatriklar m. m. Där förvaras även kronoräkenskaper och taxeringslängder för Stockholms stad (fr. o. m. 1699), mantalslängder (fr. o. m. 1600-talet; i början spridda år; fr. o. m. 1835 med mantalsuppgifter) samt handlingar rörande poliskammaren (fr. o. m. 1776), ävensom bemedlingskommissionens och borgerskapets femtio äldstes arkiv.

Biblioteket, som upprättades 1900, är ett specialbibliotek för stadens historia och topografi samt i anslutning här till för allmän stadshistoria. Med detsamma införlivades 1915 den till staden år 1900 donerade Wernerska samlingen.

Tillkallade sakkunniga hava i den 20 febr. 1928 avgivet betänkande ang. ordnande av Stockholms arkivväsen (Bih. nr 5 för 1928) bl. a. föreslagit arkivets uppgående i ett stadsarkiv för Stockholm.

Instruktion. Instruktion för Stockholms stads arkiv och bibliotek, fastställd av drätsel-nämnden den 25 jan. 1916.

Stat år 1929. Utgifter: 74,701 kr.; inkomster: 570 kr.

Arkivföreståndare (20).

Bolin, E. G.; t. N. 5368.

En extra assistent (2,460 kr.), en extra kontorsskrivare (1,980 kr.), två extra registreringsbiträden, en extra tjänsteman. (Viss omorganisation förestående.)

Vaktmästare (7).

Jerling, K. J. A.

Stockholms stads auktionsverk.

Birgerjarlstorg 12, St.

Direktörsexpeditionen: t. 113 11, N. 23 83; expeditionstid: 9,30—15, lördagar och helgdagsaftnar 9,30—14.

Kassakontoret: t. 113 06, N. 25 23; expeditionstid: 9,30—15, lördagar och helgdagsaftnar 9,30—14.

Expeditionen för inlämning av auktions-gods: t. 113 46, N. 28 10.

Redan i mitten av 1600-talet fanns i Stockholm ett av enskilda personer inrättat privilegierat auktionsverk. Det nuvarande auktionsverket räknar sitt ursprung från den år 1674 av trenne rådmän inrättade auktions- och adresse-kammaren i Stockholm, för vilken instruktion utfärdades den 27 februari 1674, upprättad av överståthållaren samt borgmästare och råd, under vars inspektion verket ställdes; direktionen av detsamma lämnades till de tre ovan-nämnda rådmännen. År 1694 lades auktions-verket under magistratens och dess handelskollegiums direktion och förvaltning, men då stadens inkomst av detsamma blev ytterst ringa, lämnades detsamma åter till enskild person. Genom kungl. breven den 6 februari och 23 oktober 1733 kom auktionsverket åter under handelskollegiets direktion; den närmaste tillsynen utövades av trenne rådmän med titel direktörer. Fr. o. m. år 1814 överflyttades verket till drätselkommissionen. Reglemente för verket utfärdades den 13 april 1858. Genom kungl. brev den 4 mars 1864 överflyttades de åligganden, som tillhört auktionsdirektörerna, till stadens ombudsman.

DN.

DN.

Nytt reglemente för auktionsverket antogs av stadsfullmäktige den 27 nov. 1907. Verket, som, där ej annorlunda finnes stadgat, äger uteslutande rätt att inom staden besörja försäljning genom offentligt utrop av all slags enskild egendom, sorterar enligt dessa bestämmelser under drätselnämnden, som utfärdar instruktioner för verkets tjänstemän; den närmaste tillsynen och kontrollen utövas dock av dess chef, auktionsdirektören.

Vid försäljning genom auktionsverket erlägger säljaren till verket viss avgift, i regel utgående mot vissa procent å inropssumman (se närmare reglementet för auktionsverket). För inrop å auktion äger auktionsvaktmästare av uppdragsgivaren erhålla 50 öre för varje uppdrag samt ytterligare 50 öre, om inropssumman överstiger 50 kr.

Reglemente m. m. Reglemente för Stockholms stads auktionsverk, fastställt av överståthållarämbetet den 12 dec. 1907, med ändringar den 20 sept. 1909, 29 juni 1910 och 7 juni 1922. Instruktion för Stockholms stads auktionsverk, utfärdad av drätselnämnden den 16 mars 1926.

Stat år 1929. Utgifter: 313,685 kr.; inkomster: 320,960 kr.

Direktör (24).

Tengroth, B. M.; t. 113 11, N. 23 83; mot-tägnings-tid: 13—14.

Kamrerare (19).

Elmquist, H. S. O.; t. 113 11, (N. 23 83).

Auktionskommissarier (18).

Fridholm, T.; Thalén, U. E.; Alfheim, B. R.

Kassör (17).

Ruus, E. H., tjl. (se sid. 75), tjf. Westberg, E. T. (se nedan); t. 113 06, N. 25 23.

Registrator, tillika aktuarie (17).

Vakant, tjf. Larsson, J. E. (se sid. 237); t. N. 23 83, (113 11).

Kassakontrollant (13).

Johanson, C. F., tjl. (se nedan), tjf. Gustavsson, K. G. H.

Notarier (13).

Westberg, E. T., tjl. (se ovan), tjf. Johanson, C. F. (se ovan); Britton, S. A. H.; Holmin, S. E. N.; Rosell, N. E.; Palmgren, G. E.

Fyra e. o. notarier (anslag 5,900 kr.).

Övervaktmästare och tillsyningsman (10).

Tiderman, P. A.; t. 113 46, N. 28 10.

Tre utropare (8), aderton auktionsvaktmästare (8), en kontorsvaktmästare (6) samt extra vaktmästare.

Bokauktionskammaren.

Myntgatan 4, 1 tr.. St. (fr. o. m. 1/1 1929: Hamngatan 26, C.); t. 115 13; expeditionstider: visning och lösning: tisdagar och fredagar 11—15,30; auktioner: i regel onsdagar och lördagar från kl. 11.

Den första kända bokauktionen i Stockholm förrättades 1664. Varken då eller under hela senare delen av 1600-talet fanns dock någon särskild bokauktionskammare utan såldes genom »auktions- och adresse-kammaren» (jfr ovan). År 1702 klagade detta verk hos kansli-kollegium över Richard von der Hardts intrång »med sin upprättade bookaution». Från den 14 februari 1703, då en förening ingicks emellan auktionskammaren och von der Hardt och ett kontrakt dem emellan upprättades, kan bokauktionskammaren räkna sin tillvaro. Denna förening fastställdes den 22 september samma år av kansli-kollegium. Von der Hardt erhöll den 6 november 1705 k. fullmakt att vara bokauktionator i Stockholm (och Uppsala), »alldes afskilt och befriat ifrån Stadsens Auction». Efter hans död lämnades alla bokauktioner under »stadens auktions- och adresse-kammare». Bokauktionskammaren var sedan ända till 1816 en särskild avdelning av auktionsverket med egen kommissarie och notarie. I följd av drätselkommissionens och utsedda kommitterades sist-nämnda år gjorda förslag har bokauktionsverket från och med år 1817 varit ställt på entreprenad och dess första reglemente är utfärdadt den 30 okt. 1817. Sedermera utfärdade reglementen äro av den 21 nov. 1821, 9 febr. 1831 och 7 juni 1922.

Bokauktionskammaren lyder under drätsel-nämnden, som utövar den närmaste tillsynen över kammarens verksamhet genom en av nämnden utsedd delegerad (se ovan sid. 72). Verksamheten vid bokauktionskammaren, som avser försäljning av böcker, planscher, kartor, gravyrer, musikalier, autografer och mynt, upplåtes på entreprenad för en tid av fem år för varje gång åt den, som av drätselnämnden prövas lämplig. Enligt det med nämnden upprättade kontraktet har entreprenören att bestrida alla med rörelsen förenade utgifter, med undantag av avlöning till notarie, som betalas av staden. Entreprenören äger ensam uppbära auktionsprovisionen, men är skyldig att årligen till staden betala ett belopp, motsvarande 2 % av försäljningssumman. Under sommarmånaderna (juni—augusti) liksom under tiden omkring jul och nyår hållas inga auktioner.

Vid försäljning genom bokauktionskammaren erlägger säljare viss avgift, beräknad å inropssumman (se bokauktionskammarens reglemente).

Reglemente m. m. Reglemente för bokauktionskammaren, antaget av stadsfullmäktige den 7 juni 1922. Kontrakt mellan drätsel-nämnden och entreprenören den 15 mars 1927.

Entreprenör.

Alfheim, C. R.; t. 115 13; mottagningstid: tisdagar, torsdagar och fredagar 14—15 (under sommarmånaderna å särskilda tider enligt anslag).

En *notarie* (avlönad av staden med 3,000 kr.), en *mäklare*, två *vaktmästare* samt ett *manligt* och tre *kvinnliga* *biträden* (alla avlönade av entreprenören).

Friluftsmusik m. m.

I anledning av väckt motion beslöto stadsfullmäktige den 17 maj 1906 dels att i vardera av parkerna Vanadislund, Kronoberget, Vita berget och Tantolunden uppföra musikpaviljonger, dels att ställa ett belopp till drätsel-nämndens första avdelnings förfogande till anordnande av friluftsmusik i nämnda parker. Sedermera hava musikpaviljonger uppförts även i Vasaparken och vid Enskeide, varjämte konserter numera anordnas även i stadshusträdgården, Hjorthagen, Bromma, Älvsjö, Tellusborg och Aspudden samt i södra folkparken (vid Mid-sommarkransen). Musiken utföres genom av drätsel-nämnden engagerade musikkårer under månaderna juni—augusti. Sedan år 1912 anordnas även i viss utsträckning sångkonserter av manskör i samband med instrumentalkonserterna. Under de senaste åren har i viss utsträckning rundradiering av de anordnade konserterna ägt rum. Musikprogrammen granskas av kammarkontoret.

Fr. o. m. år 1929 har under ovan angivna statrubrik även uppförts anslag till anordnande i Blå hallen i stadshuset av orgelkonserter med frött tillträde för allmänheten.

Anslag för år 1929: 45,200 kr.

Hundstallet i Stockholm.

Gasverksvägen, Värtan; t. N. 208 48; expeditionstid: 9,30—15,30.

Hundskatt har i Stockholm utgått sedan år 1862. Skatten utgick under tiden 1862—1882 med 5 kr., 1883—1891 med 10 kr., 1892—1923 med 15 kr. och fr. o. m. år 1924 med 30 kr. per hund och år. Hundskatt jämte skriftlig anmälan om innehav av skattepliktig hund skall ingivas till stads-kassan årligen under januari månad. Inträder skatteplikt under löpande år, skall skatten jämte ovan nämnd anmälan ingivas inom trettio dagar därefter. Skatt skall dock ej erläggas, därest förhållande, som eljest skolat föranleda skatteplikt, inträder efter september månads utgång.

I samband med kontrollen över hundskattens erläggande har anordnats ett hundstall för vilsekomna, av polisen infångade hundars upptagande och vårdande. Ett av staden år 1908 inrättat, till svenska hundskyddsföreningen utarrenderat

hundstall (beläget vid Cedersdal) blev den 1 dec. 1928 ersatt av ett nytt hundstall, uppfört av hundskyddsföreningen under stadens medverkan och å av staden kostnadsfritt upplåten tomt vid Värtan. Hundskyddsföreningen anställer och avlönar en av drätsel-nämnden godkänd vårdare samt uppbär ersättning av ägaren till i stallet intagna hund med 1,25 kr. per dygn eller del av dygn jämte ersättning för annonskostnader. För hund, vilken icke av ägare avhämtas inom fem dagar, erlägger staden 1,25 kr. per dygn för högst fem dygn, efter vilken tid djuret avlivs smärtfritt under kontroll av veterinär eller vid Johanna Häggs anstalt eller utlämnas till pålitlig djurvård enligt vissa av drätsel-nämnden fastställda villkor. Likaså skall hund, för vilken till betalning förfallen hundskatt ej erlagts, av kommunen omhändertagas. Därest skatten ej betalas inom åtta dagar efter anmaning därom, dödas hunden.

Drätsel-nämnden äger utse en ledamot i hundskyddsföreningens styrelse samt en av föreningens revisorer.

Författningar m. m. K. förordning den 17 maj 1923 ang. skatt för hundar. Särskilda bestämmelser ang. hundskatten i Stockholm under åren 1928—1930, fastställda av överståthållarämbetet den 9 dec. 1927. Kontrakt mellan drätsel-nämnden och svenska hundskyddsföreningen ang. uppförandet av ett hundstall, avslutat den 29 maj 1928.

Stat år 1929. Utgifter för hundstallet jämte stämpling av skattemärken m. m.: 7,000 kr. Hundskatteuppbörden beräknas för år 1929 till 218,000 kr.

Vårdare

(2,400 kr.; fri bostad).

Brunhoff, D. E.

Av drätselnämnden förvaltade donationsfonder.

Såvida ej annat av donator eller stadsfullmäktige bestämts, förvaltas till staden överlämnade donationsfonder av drätsel-nämnden. En förteckning på dessa fonder, med uppgift på deras nuvarande storlek m. m., finnes intagen i Statistisk årsbok för Stockholm (årg. 1928, tab. 232); donationsurkunderna hava i allmänhet intagits i Kommunal författningssamling för Stockholm.

För följande donationsfonder har, med hänsyn till deras allmänna betydelse, en redogörelse ansetts böra inflyta i kalendern.

Forsgrénka fonden.

Genom testamente den 16 maj 1899 donerade grosshandlaren C. R. Forsgrén († 1901) huvuddelen av sin förmögenhet till Stockholms stad, att som särskild fond förvaltas av stadsfullmäk-

DN.

tige. Fonden får ej nedgå under 2 milj. kr. Avkastningen skall besparas för fem år i sänder, för att vid slutet av varje femårsperiod efter stadsfullmäktiges beprövande användas (med lokal begränsning till Stockholm) för något av följande ändamål: allmänna inrättningar för handeldens befordran och rörelsens underlättande, välgörenhetsinrättningar, anstalter för befordran av sundhet och hälsovård, undervisningsanstalter, uppförande av byggnader i det allmänna intresse samt anläggande och försköning av allmänna platser; dock bör endast undantagsvis understöd lämnas åt redan befintliga inrättningar. Närmare bestämmelser rörande fonden fastställades av stadsfullmäktige den 29 okt. 1906 och 21 maj 1907.

Följande utdelningar ur Forsgrénka fonden hava ägt rum:

år 1908 475,000 kr. till *handelshögskoleföreningen* i Stockholm som bidrag till upprättande av en *handelshögskola* i huvudstaden; år 1912 500,000 kr. till *svenska cancerföreningens stockholmsavdelning* (numera cancerföreningen i Stockholm) som bidrag till upprättande i Stockholm av en *vårdanstalt för kräftsjuka* (radiumhemmet);

år 1920 (uppskjutet från 1918) 575,000 kr., jämte ränta därå sedan 1918, som bidrag till uppförande av ett *stadsbibliotek*;

år 1923 600,000 kr. till *Stockholms borgarskola* som bidrag till uppförande av en *byggnad för skolan*.¹⁾

Fondens storlek uppgick vid 1928 års slut till 3,077,615:33 kr., varav kapital 2,000,000 kr., reservfond 243,393:66 kr. och räntor 834,221:67 kr.

B. A. Danelii donationsfond.

Genom gåvobrev den 3 april 1909 överlämnade grosshandlaren B. A. Danelius' änka och döttrar till Stockholms stad en av honom tilltänkt donation, benämnd »B. A. Danelii donationsfond». Av fonden, som ej får nedgå under 2 milj. kr., skall den besparade avkastningen, i syfte att bereda tillgång till billiga bostäder för arbetande kvinnor, butikbiträden, sömmerskor eller renskriverskor, användas till uppförande av tre bostadshus, vart och ett för en kostnad ej överstigande 400,000 kr. Sedan dessa uppförts, skola dels högst 300,000 kr. användas till uppförande av tre konstverk, avsedda att pryda trenne av huvudstadens öppna platser, dels därefter två års besparade medel ansås till ästadkommande av ett folkbibliotek. Sedermera skall avkastningen, varje gång den

¹⁾ En av stadsfullmäktige tillsatt kommitté har den 29 sept. 1928 föreslagit, att f. n. till utdelning disponibla medel (600,000 kr.) av Forsgrénka fonden skola användas till uppförande av ett medborgarhus å Södermalm.

uppgår till 400,000 kr., användas till något ändamål, som avser huvudstadens försköning, förbättrande av dess hygien, befolkningens höjande i intellektuellt hänseende eller motverkande av vissa fackföreningssträvanden, däremot *icke* till ändamål, som enligt gällande författningar skola bekostas av allmänna medel, eller för att lindra skatterna.

För medel från donationen hava enligt beslut av stadsfullmäktige år 1913 å tomten nr 9 i kv. Kopparen (Bondegatan 74) uppförts en bostadsbyggnad om 125 eldstäder förutom arbetsrum, bibliotek och samlingsrum samt år 1922 ytterligare två bostadshus, det ena å tomten nr 8 i kv. Kopparen (Bondegatan 72) med 101 eldstäder och det andra å tomten nr 25 i kv. Monumentet (Ölandsgatan 51) med 89 eldstäder.

Sedan sålunda det i donationsbestämmelserna först omnämnda ändamålet tillgodosetts, uppdrog stadsfullmäktige år 1925 åt skönhetsrådet att bereda frågan om användningen av avkastningen, till den del densamma är avsedd till uppförande av konstverk. Efter en av skönhetsrådet anordnad allmän tävlan föreligga numera vissa förslag till prydnad av öppna platser i huvudstaden.

I översusammställelse med den ytterligare föreskriften i donationsbestämmelserna (se ovan) beslöt stadsfullmäktige den 4 maj 1925, att 1926 och 1927 års behållna avkastning av fonden, intill ett belopp av sammanlagt högst 250,000 kr., skulle användas till färdigställande av stadsbibliotekets huvudbyggnad (jfr sid. 223).

Fonden uppgick vid 1928 års slut till 2,866,217:22 kr., varav kapital 2,000,000 kr. och räntor m. m. 866,217:22 kr.

Andra donationsfonder, avsedda för anskaffande av billiga bostäder.

Stadsfullmäktige mottogo den 26 mars 1906 en av professorskan Lotty Bruzelius, född Kempe, överlämnad donation å ett belopp av 400,000 kr., avsedd att bereda tillgång till billiga bostäder, huvudsakligen för självförsörjande kvinnor, under förutsättning att Stockholms stad upplåte för ändamålet lämpliga byggnadstomer. Med anlitande av donationsmedlen hava år 1907 och 1914 å tomterna nr 18 och 19 i kv. Valkyrian (Dalagatan 35) och nr 6 och 7 i kv. Tor (Västeråsgratan 3) uppförts trenne bostadsbyggnader, innehållande respektive 152 och 156 eldstäder. Donatrix har vidare överlämnat ett belopp av 100,000 kr. att utgöra en särskild underhålls- och nybyggnadsfond. Donationsfonden uppgick vid 1928 års slut till 751,963:72 kr.

Den 16 febr. 1914 mottogo stadsfullmäktige en donation av fröken Magna Sunnerdahl å 400,000 kr. för uppförande av bostadshus, avsedda för personer ur arbetarklassen med företräde för barnrika familjer, under förutsättning att staden kostnadsfritt upplåte för ändamålet er-

forderlig tomtmark. Med användande av donationsmedlen uppfördes tre bostadshus å tomterna nr 2, 4 och 6 i kv. Kristallen (Bondegatan 68, Klippgatan 24 och Skånegatan 101). Byggnaderna, som blevo färdiga år 1916, innehålla tillsammans 5 lägenheter om 2 rum och kök, 24 lägenheter om 1 rum och kök samt 49 enkelrum med kokvrå. Enligt förbindelse den 26 april 1918, av stadsfullmäktige emottagen den 30 jan. 1922, har fröken Sunnerdahl förordnat, att vid hennes död skall till staden överlämnas ett belopp av 900,000 kr. för uppförande av ytterligare tvenne bostadshus å staden tillhöriga tomterna nr 5 och 7 i kv. Kristallen. Sedermera har donatrix den 26 jan. 1928 förbundit

sig att av ifrågavarande medel redan nu bekosta uppförandet av ett bostadshus å tomten nr 7 i nämnda kvarter. Detta erbjudande mottogs av stadsfullmäktige den 18 juni 1928. Ifrågavarande bostadshus, vars uppförande beräknats kosta 379,000 kr., torde bliva färdigt att tagas i bruk under år 1929.

Samtliga ovan omnämnda, med donationsmedel uppförda bostadshus förvaltas av drätselnämnden, närmast genom av nämnden utsedda vice värdar (tillsyningsmän).

Beträffande *arbetarbostadsfonden* se under fattigvårdsnämnden (sid. 163).

Stockholms stads tjänstenämnd.

Tjänstenämnden.

*Stadshuset, 3 tr., C.; t. »stadshuset»;
expeditionstid: 10—14.30.*

Då år 1911 en omfattande reglering skedde av de rent kommunala befattningshavarnas löne- och tjänstgöringsförhållanden, beslöt stadsfullmäktige tillika att, för vinnande av en enhetlig behandling av stadens lönefrågor, tillsätta en särskild lönenämnd, vars åligganden och befogenheter bestämdes genom instruktion av den 5 maj 1911.

I samband med den allmänna lönerreglering för stadens befattningshavare, som genomfördes år 1921, skedde även en omorganisation av lönenämnden, vilken, under den förändrade benämningen *Stockholms stads tjänstenämnd*, erhöi i flera avseenden vidgad befogenhet. Härigenom avsågs främst att befordra enhet och likformighet i stadens tjänste- och löneförhållanden samt att i möjligaste mån befria stadsfullmäktige från hithörande smärre ärenden. Instruktion för den nya tjänstenämnden fastställdes av kungl. maj:t den 17 juni 1921.

Tjänstenämnden handhar sådana frågor rörande stadens tjänstemäns avlönings-, pensions- och tjänsteförhållanden i övrigt, vilka på grund av gällande tjänstereglementen ankomma på tjänstenämnden, ävensom de andra angelägenheter, vilkas vård av stadsfullmäktige eller stadskollegiet åt nämnden anförtros. Tjänstenämnden åligger särskilt att noggrant följa och vaka över tillämpningen av gällande tjänstereglementens bestämmelser samt att till behandling upptaga de ärenden, vilka enligt dessa reglementen tillhöra nämndens prövning och avgörande, att pröva och avgöra frågor om pension jämväl i de fall, där bestämmelserna i gällande tjänstereglementen icke äro tillämpliga, ävensom frågor om årliga ålderdomsunderstöd åt tjänstemän, att avgiva yttrande till stadskollegiet över myndigheternas stafförslog, i vad desamma avse avlönings- och pensionsväsendet, att hos stadsfullmäktige göra de framställningar i avseende på avlönings- och pensionsväsendet för stadens tjänstemän, som nämnden kan finna erforderliga, samt att, såvitt möjligt, följa behandlingen av såväl andra kommuners som statens lönefrågor. I den mån så kan befinnas erforderligt, bör samarbete mellan tjänstenämnden och löneavtalsnämnden äga rum.

I samband med 1921 års lönerreglering be- myndigade stadsfullmäktige jämväl tjänstenämnden att bl. a. besluta om reglering av avlö-

ningsförmånerna för den på extra stat avlönade tjänstepersonalen. Sedermera har nämnden enligt stadsfullmäktiges beslut den 15 maj 1922 erhållit i uppdrag att pröva och fastställa samtliga av vederbörande myndigheter eller chefs-tjänstemän fattade beslut om avlöning eller förmåner i övrigt för stadens extra tjänstemän, med befogenhet för nämnden att förordna om ändring av sådant beslut. Genom beslut den 17 okt. 1921 hava stadsfullmäktige vidare bemyndigat tjänstenämnden att pröva och avgöra frågor om årliga understöd åt tjänstemäns efterlevande. Nämnden har slutligen att avgöra frågor rörande tolkningen och tillämpningen av utav stadsfullmäktige den 20 juni 1927 antaget resereglemente för Stockholms stad.

Tjänstenämnden består av, förutom ordförande, som utses av stadskollegiet bland borgarråden, sex andra ledamöter, vilka jämte sex suppleanter för nämndens ledamöter väljas av stadsfullmäktige för två år. Nämnden utser årligen inom sig en vice ordförande. Nämnden sammanträder på kallelse av ordföranden minst en gång i månaden. Vid nämndens sammanträden äger tjänstesekreteraren närvara och deltaga i överläggningarna med rätt att därvid framställa förslag och få sin mening antecknad till protokollet.

Stadens övriga nämnder och styrelser äga årligen bland sina ledamöter eller suppleanter eller chefstjänstemän utse en representant jämte en eller flera suppleanter för att efter av tjänstenämndens ordförande utfärdad kallelse närvara vid tjänstenämndens sammanträden, då där behandlas viktigare ärenden, berörande vederbörande nämnds eller styrelses förvaltningsråd. Sådant representant äger rätt att därvid deltaga i nämndens överläggningar samt att erhålla sin mening antecknad till protokollet.

Jämväl stadens tjänstemän äga, i den ordning tjänstenämnden bestämmer, årligen utse en representant jämte suppleant för denne att efter kallelse av tjänstenämndens ordförande närvara vid nämndens sammanträden, då där behandlas visst ärende av beskaffenhet att beröra tjänstemännen i allmänhet eller någon viss grupp av dem. Tjänstemännens representant äger jämväl rätt att, då ärende berör viss grupp av tjänstemän, anmoda tjänsteman, tillhörande nämnda grupp, att jämte sig närvara vid sammanträde i fråga. Representanten ävensom sålunda anmodad tjänsteman äga rätt att i ärende av här ifrågasvarande slag deltaga i nämndens överläggningar samt att erhålla sin mening antecknad till protokollet.

Nuvarande representant för tjänstemännen jämte suppleant är utsedd av Stockholms stads befattningshavares samarbetsnämnd (se under avd. 6).

För granskning av nämndens förvaltning utse stadsfullmäktige årligen tvenne revisorer.

Författningar. Instruktion för Stockholms stads tjänstenämnd, fastställd av kungl. maj:t den 17 juni 1921, med ändringar den 29 maj 1925. Allmänt tjänstereglemente för Stockholms stad, antaget av stadsfullmäktige den 13, 14, 15 och 22 juni 1921 (i avseende å vissa befattningshavare fastställt av kungl. maj:t den 7 okt. 1921), med ändringar den 19 sept. 1921, 9 jan., 15 maj och 11 dec. 1922, 28 juni 1923, 21 jan., 18 febr. och 15 dec. 1924, 21 dec. 1925, 21 juni och 15 dec. 1926, 16 maj och 20 dec. 1927 samt 21 maj och 19 dec. 1928.¹⁾ Tjänstereglemente för vissa befattningshavare hos Stockholms magistrat och rådhusrätt, antaget av stadsfullmäktige den 15 och 22 juni 1921 samt fastställt av kungl. maj:t den 29 juli 1921, med ändringar den 28 april 1922, 14 mars 1924 och 31 dec. 1928. Tjänstereglemente för polispersonalen i Stockholm, antaget av stadsfullmäktige den 15 juni 1921, med ändringar den 11 dec. 1922, 28 juni 1923 och 18 dec. 1928. Avlönings- och pensionsreglementen för lärarpersonal samt inspektörer och inspektriser vid Stockholms folkskolor, högre folkskolor och kommunala mellanskolor, antagna av stadsfullmäktige den 15 och 22 juni 1921, med ändringar den 20 febr. och 7 juni 1922 samt 15 jan., 18 och 28 juni 1923. Avlönings- och pensionsreglementen för ordinarie lärarpersonal vid Stockholms stads verkstads-, lärlings- och yrkesskolor, antagna av stadsfullmäktige resp. den 19 dec. 1923 (ändr. den 19 dec. 1928) och 19 dec. 1928. Villkor och bestämmelser för tillämpning av lönestaterna för [stadsfogdarna och för] ämbets- och tjänstemän vid överståthållarämbetets avdelning för uppbördsärenden, antagna av stadsfullmäktige den 11 och 16 dec. 1905, fastställda av kungl. maj:t den 12 juli 1907, med ändringar den 12 okt. och 31 dec. 1917. Bestämmelser ang. rörligt löne- eller pensionstillägg åt vissa stadens tjänstemän samt pensionärer och understödstagare m. fl., antagna av stadsfullmäktige den 15 juni 1921, med ändring den 9 jan. 1922. Stockholms stads lönestat (i första lydelse antagen av stadsfullmäktige den 21 och 22 juni 1921 samt i vissa delar fastställd av kungl. maj:t den 29 juli och 7 okt. 1921). Bestämmelser angående Stockholms stads extra tjänstemän, antagna av stadsfullmäktige den 15 maj 1922, med ändringar den 28 juni 1923. Särskilda bestämmelser för viss på extra stat anställd personal vid Stockholms

stads sjukhus, fattigvårdsinrättningar och andra anstalter, fastställda av tjänstenämnden den 30 nov. 1922. Stadsfullmäktiges beslut den 22 juni 1921 ang. reglering av stadens pensioner, understöd och olycksfallersättningar. Stadsfullmäktiges beslut den 19 sept. 1921 och 18 febr. 1924 med bemyndigande för tjänstenämnden att fast-täla kristidshjälp [pensionstillägg] för pensionärer hos [änke- och pupillkassan vid Stockholms stads verk och inrättningar] Stockholms stads befattningshavares pensionskassa för vissa efterlevande. Stadsfullmäktiges beslut den 17 okt. 1921 med bemyndigande för tjänstenämnden att avgöra frågor om understöd åt tjänstemäns efterlevande. Resereglemente för Stockholms stad, antaget av stadsfullmäktige den 20 juni 1927.

Stat år 1929. Utgifter: 54,800 kr.

Tjänstenämndens ledamöter.

Ordförande

(utsedd av stadskollegiet).

Söderlund, G., borgarråd, stadsfullm.; mottagningstid: 11—12.

Vice ordförande.

Wallin, J. A., transportmästare, stadsfullm.

Övriga ledamöter.

Edberg, F. O., spårvägsman.

***Johansson, A. R.**, assistent, stadsfullm.

***Johansson, E. G.**, ombudsman, stadsfullm.

***Lund, C. J.**, fabrikör, stadsfullm.

von Porat, T. G. H., direktör, stadsfullm.

Suppleanter.¹⁾

Tvengström, A. J., tf. förste aktuarie, stadsfullm.

***Nilsson, C. R.**, ombudsman, stadsfullm.

***Andersson, E. V.**, förrådsmästare, stadsfullm.

Andersson, J. A., spårvägsman, stadsfullm.

***Styrman, G. A.**, direktör, stadsfullm.

Källström, N. A., tf. sekreterare, stadsfullm.

Tjänstemännens representant

(utsedd av Stockholms stads befattningshavares samarbetsnämnd).

Lundberg, O. T. V., tf. centraluppbördsman.

Suppleant: **Hellichius, N. M.**, ombudsman.

Tjänstenämndens delegerade.

Delegerad för frågor om pensioner, löneförhöjningar, tjänstledighet m. m.

Söderlund, G.; Wallin, J. A. (suppl.); **Malmros, N.**, tjänstesekreterare (suppl.).

Delegerade för frågor om avlöning åt extra personal.

Lund, C. J.; Wallin, J. A.; Malmros, N., tjänstesekreterare (suppl.).

¹⁾ Tjänstenämnden har den 6 febr. 1929 avgivit Betänkande och förslag angående revision av det allmänna tjänstereglementet m. m. (Bih. nr 10 A för 1929).

¹⁾ Suppleanterna upptagas här i samma ordningsföljd som de ledamöter (inberäknat vice ordföranden), vilkas resp. ersättare de enligt nämndens beslut i första hand skola vara.

TjN. Delegerade för fastställande av ersättningar för tjänstebostäder.

Johansson, E. G.; Lund, C. J.; Malmros, N., tjänstesekreterare (suppl.).

Delegerad för frågor rörande tillämpning av resereglementet för Stockholms stad.

Söderlund, G.; Wallin, J. A. (suppl.); Malmros, N., tjänstesekreterare (suppl.).

Tjänstenämndens revisorer

(utsedda av stadsfullmäktige för granskning av 1928 års förvaltning).

Eriksson, B. K. J., ombudsman.

Masreliez, G. V., överdirektör, stadsfullm.

Tjänstesekreterare (25).

Malmros, N.; t. 341 36; mottagningstid: 11—12.

Notarie (18).

Anderberg, G. H. A.

Kontorsskrivare och registrator (11).

Stråberg, E. K. (Vivan).

En kontorsskrivare och stenograf (7),
en vaktmästare (2,580 kr.).

Stockholms stads polisnämnd.

Polisnämnden.

Stadshuset, C.; t. »stadshuset».

Enligt lagen den 6 juni 1925 om polisväsendet i riket, vilken trädde i kraft den 1 jan. 1926, skall riket för polisverksamhetens upprikt-hållande vara indelat i polisdistrikt. Varje stad utgör ett särskilt polisdistrikt. Enligt § 13 i nämnda lag äger stad liksom även annan kommun, som bildar eget polisdistrikt, tillsätta en polisnämnd, med uppgift huvudsakligen att vara ett organ för den kommunala finansförvaltningen i avseende å polisväsendet. Polisnämnd — vilken icke äger taga befattning med fråga, som faller under polischefens befälsmyndighet — tillkommer särskilt att upprätta förslag till löne-, omkostnads- och, i förekommande fall, pensionsstat för polisväsendet i polisdistriktet samt till erforderliga ändringar i dettas polisorganisation, att förvalta till polisväsendet anslagna medel och för polisväsendet använda fastigheter och annan egendom, samt att till vederbörande myndigheter avgiva yttranden och göra framställning i frågor av mera allmän betydelse för polisväsendet. Innan ordinarie befattningshavare vid polisväsendet tillsätts, skall, efter det polischefen yttrat sig angående de sökande, även polisnämnden hava erhållit tillfälle att till länsstyrelsen (överståthållarämbetet) avgiva sådant yttrande. Innan instruktion för polispersonalen i distriktet utfärdas av länsstyrelsen (överståthållarämbetet), skall yttrande inhämtas från polisnämnden och (i Stockholm) stadskollegiet.

Med stöd av dessa lagbestämmelser beslöt stadsfullmäktige den 15 febr. 1926 att tillsätta en *Stockholms stads polisnämnd*. Enligt den av kungl. maj:t den 16 april 1926 fastställda instruktionen för polisnämnden, vilken trädde i kraft den 1 maj s. å., skall polisnämnden hava att med den befogenhet, som enligt lagen om polisväsendet i riket eller annan allmän författning kan tillkomma sådan nämnd, handlägga frågor rörande polisväsendet i Stockholms polisdistrikt. (Jfr i övrigt sid. 6 ff.)

Polisnämnden består av, förutom ordförande, som utses av stadskollegiet bland borgarråden, fyra andra ledamöter, vilka jämte fyra suppleanter för nämndens ledamöter väljas av stadsfullmäktige för två år i sänder. Vid valet skall, därest så äskas av minst en sjättedel av de väljande, proportionellt valsätt användas. Nämnden skall årligen inom sin utse en vice ordförande. Polismästaren eller någon, som under honom har anställning vid polisväsendet, får ej vara ledamot eller suppleant i polisnämnden. Polismästaren skall vara skyldig att lämna polisnämnden alla de upplysningar angående polisdistriktets polis-

väsende, som nämnden för fullgörande av sitt uppdrag behöver.

I den mån polisverkets räkenskaper äro underkastade stadsfullmäktiges revisionsgranskning, skola desamma, tillika med hos polisnämnden förda protokoll, tillhandahållas polisverkets revisorer, vilka till ett antal av tre, jämte två suppleanter, årligen skola utses av stadsfullmäktige.

Författningar. Lag om polisväsendet i riket den 6 juni 1925. Kungl. polisreglemente för riket den 26 sept. 1925, med ändringar den 11 jan. 1928. Instruktion för Stockholms stads polisnämnd, fastställd av kungl. maj:t den 16 april 1926.

Stat år 1929. Utgifter: 2,840 kr.

Polisnämndens ledamöter.

Ordförande

(utsedd av stadskollegiet).

Söderlund, G., borgarråd, stadsfullm.; mottagningstid: 11—12.

Vice ordförande.

Andersson, J. E., ombudsman, stadsfullm.

Övriga ledamöter.

***Branting, G.**, advokat, stadsfullm.

Nilsson, O., direktör, stadsfullm.

***von Porat, T. G. H.**, direktör, stadsfullm.

Suppleanter. 1)

Ferm, A. V., snickare, stadsfullm.

***Ek, V. E.**, ombudsman, stadsfullm.

***Mossberg, K. W. R.**, civilingenjör, stadsfullm.

Ossbahr, C. P., extra protokollssekreterare, stadsfullm.

Sekreterare

(1,500 kr.).

Malmros, N. (se sid. 83).

Ett vaktmästarbiträde (240 kr.).

Polisnämndens (polisverkets) revisorer

(utsedda av stadsfullmäktige för granskning av polisverkets räkenskaper och förvaltning för år 1928; jfr ovan).

Nygqvist, S. G. B., metallarbetare.

Styrman, G. A., direktör, stadsfullm.

Tengelin, C. A. H., tjänsteman, stadsfullm.

Suppleanter:

Englund, E. W., aktuarie, stadsfullm.

Nord, J. M., journalist.

1) Suppleanterna upptagas här i samma ordningsföljd som de ledamöter (inberäknat vice ordföranden), vilkas resp. ersättare de enligt nämndens beslut i första hand skola vara.

Stockholms stads mantalsnämnd

jämte i samband därmed stående institutioner.

Mantalsnämnden.

*Slottsbacken 6, St. Kontrollanten träffas
säkra kl. 11—12 i uppördskamrerarens
tjänsterum i samma hus.*

Mantalskrivning förekom i äldre tider sporadiskt och i skiftande former såsom underlag för taxering och uppörd av olika skatter. En fastare organisation erhöles mantalskrivningarna genom 1763 års uppördsreglemente och en den 31 aug. 1814 utfärdad kungl. förordning angående mantals- och skattskrivningen i Stockholm. Närmast handhades mantalskrivningen av under uppördsverket lydande mantalskommisariater (sex till antalet), för vilka instruktion utfärdades den 12 okt. 1818.

I ett år 1865 avgivet utlåtande ang. föreslagen folkräkning i huvudstaden hemställde stadsfullmäktige hos kungl. maj:t om utredning ang. ändring i sättet för mantalskrivningsförrättningar i Stockholm, varefter överståthållarämbetet anmodades inkomma med utredning i ärendet. En av ämbetet tillsatt kommitté avgav sedermera förslag, över vilket stadsfullmäktige hördes. Därvid avstyrkte dessa förslaget, men antogo i stället för sin del ändrade grunder för mantals- och skattskrivningen i Stockholm, innefattande bl. a. inrättande av en mantalsnämnd med underlydande rotämän. Detta förslag, som tillstyrktes av överståthållarämbetet, godkändes i huvudsak av kungl. maj:t den 10 november 1876, varefter mantalsnämnden i juni 1877 började sin verksamhet, i enlighet med den 24 maj 1878 fastställd instruktion. I samband med den kommunala omorganisationen utfärdades den 19 mars 1920 ny instruktion för mantalsnämnden, vilken dock ej förte några viktigare avvikelser från den förut gällande.

Mantalsnämnden åligger, enligt dess instruktion, att hava inseende över mantals- och skattskrivningen i Stockholm (jfr nedan) samt tillse, att såväl till grundval och rättsnör för denna som till ledning för fattigvården, hälsovården och undervisningsväsendet därstädes en så vitt möjligt fullständig och tillförlitlig fortlöpare bokföring över huvudstadens invånare verkställles. Nämnden äger att själv eller genom ombud så inför som utom domstol utföra och bevakastadens talan i dessa ärenden. Nämnden består av överståthållaren eller i hans frånvaro underståthållaren såsom ordförande, med rätt att deltaga i besluten, och dessutom

av polismästaren eller i hans frånvaro förste polisintendenten, förste stadsläkaren eller i hans frånvaro andre stadsläkaren, två av stadsfullmäktige för två år valda ledamöter, ordförandena i hälso- och fattigvårdsnämnderna samt förste folkskolinspektören. Stadsfullmäktige, hälso- och fattigvårdsnämnderna samt folkskoleinspektionen äga att, för två år utse suppleanter, stadsfullmäktige två och envar av de övriga en, att inträda i nämnden vid förfall för motsvarande ordinarie ledamot. Vederbörande borgarråd äger, därest han icke är ledamot av nämnden, att närvara vid dess sammanträden och deltaga i överläggningarna med rätt att framställa förslag och få sin mening antecknad till protokollet.

Mantalskrivning och bokföring av huvudstadens invånare ombesörjdes intill den 1 juli 1926 under mantalsnämndens inseende av rotämännen (fr. o. m. den 1 maj 1917 35 till antalet), vilka var och en utövade sin verksamhet inom ett särskilt område av staden, benämnt rote. (Beträffande stadens ditillsvarende indelning i rotar se kalenderns statistiska avdelning.)

Jämlikt kungl. förordningen den 18 dec. 1925 om civil folkbokföring och mantalskrivning i Stockholm, som trädde i kraft den 1 juli 1926, har från och med sistnämnda tidpunkt rotmansinstitutionen upphört och rotämännens båda huvuduppgifter, mantalskrivning och folkbokföring, fördelats på tvänne olika men samarbetande organ. Mantalskrivningen förrättas sålunda enligt den nya förordningen av de under överståthållarämbetet för uppördsärenden sorterande taxeringskommisarierna (se sid. 18), under det att den löpande civila folkbokföringen handhaves av ett för hela staden gemensamt mantalskontor, lydande under mantalsnämnden men lokalt förbundet med uppördsverket. I olika delar av staden hava därjämte inrättats särskilda avdelningskontor för mottagande av flyttningsanmälningar. Mantalskontoret förestås av en mantalskommisarie. Mantalsnämndens kontrollant äger att å nämndens vägnar utöva tillsyn över mantalskontorets verksamhet.

Tidpunkten för den årliga mantalskrivningen i Stockholm, som förut var den 2 januari, är numera (sedan år 1921) den första helgfria dagen efter den 14 november (mantalskrivningen skall dock fortfarande avse för-